

ZPRÁVA MAGISTRA ŘÁDU O STAVU ŘÁDU
(Relatio Magistri Ordinis de Statu Ordinis)

Nos

Fr. Timotheus Radcliffe OP

Sacrae theologiae profesor ac totius Ordinis Praedicatorum humilis magister et servus

OBSAH

1. Celkový dojem
 2. Poslání řádu
 3. Intelektuální život
 4. Řízení
 5. Řeholní život
 6. Finance
 7. Dominikánská rodina
 8. Řízení celého řádu
 9. Instituce, které jsou pod přímou jurisdikcí magistra
- Závěr

V souladu s LCO 417 II 3 vám zasílám svou zprávu o stavu řádu, která má být podkladem pro přípravu na generální kapitulu v Boloni.

1. CELKOVÝ DOJEM

Během svých cest bývám často tázán: „Jak je na tom řád?“ Je těžké stručně popsat zdravotní stav společenství tak rozmanitého a složitého, jakým je Řád kazatelů, přítomný ve stovce zemí. Podělím se s vámi o svůj celkový dojem. Podle mě teď prožíváme období obnovené naděje a důvěry. Na počátku tohoto týdne na zasedání generální rady přednesli mí sociové zprávy o vývoji řádu v oblastech, za něž odpovídají. Opětovně jsme si přitom uvědomovali, že v řešení problematických otázek nastal pokrok a život a poslání řádu se úspěšně rozvíjí.

Jsme silní a zároveň zranitelní. Samozřejmě, že se nás hluboce dotýká sociální, ekonomická i duchovní krize, postihující dnes tolik zemí a kultur. V mnoha zemích jsou naši bratři a sestry vystaveni hrozbě násilí, např. v oblasti Chiapas v Mexiku, v Iráku, Kongu, Rwandě a Burundi. Vzpomínáme především na našeho zavražděného bratra fr. Pierra Claverie OP, biskupa v Oranu, a další bratry a sestry žijící v Alžíru, kde jsou násilí vystaveni dennodenně. Často jsem ale právě tam, kde je život nejtěžší, nejvíce nadšen odvahou a nadějí bratří a sester. Jinde ve světě, často v tradičně silně katolických zemích, prochází církev jiným druhem krize, krizí morální. Církev je tam často terčem hněvivého odmítání. I řádu se to v některých zemích dotýká. Navzdory tomu všemu je můj celkový dojem plný naděje a nového života. Zdá se, že po velice obtížných letech se situace obrací k lepšímu. Mnohé z plodů, které dnes sklízíme, byly zasety našimi předchůdci. Zvláště bych tu chtěl poděkovat za nádherný život fr. Damiana Byrneho, který se cele odevzdal službě řádu. Zemřel před dvěma lety a mně moc chybí jeho moudré rady a jeho přátelství.

Všechny řeholní řády mají každoročně posílat Svatému stolci statistické údaje. Údaje za letošní rok ještě nemáme k dispozici. Bizarní fakta, která nám zaslali někteří provinciálové, dokazují, že pro mnohé z vás byly otázky obsažené v dotaznících stejně nesrozumitelné jako pro mě. Bylo by dobré, kdyby se nám podařilo před příští generální kapitulou provést profesionálnější analýzu. Podle mého dojmu počet bratří stále klesá, ale už daleko pomaleji. Více než tisíc bratří, kteří teprve zahajují svou formaci, je zárukou naší budoucnosti. V Latinské Americe tvoří bratří, kteří procházejí počáteční formací, přibližně jednu čtvrtinu všech bratří, v Africe dokonce přes polovinu. Mnoho povolání máme i ve východní Evropě a v Asii. Podobně jsou na tom i jiné řeholní řády. My se od nich odlišujeme tím, že máme poměrně dost povolání i v některých částech západní Evropy, jako je Francie a Německo, a také v USA. Naším nejdůležitějším úkolem proto ani tak není získávání nových povolání (ač v některých provinciích je to životně důležité), ale zajištění kvalitní formace těchto mladých lidí, v nichž se nám dostalo Božího požehnání.

Všechny tyto podněty budou mít nějaké důsledky pro život řádu. Chtěl bych je jen stručně naznačit:

- a) Řád se stává hluboce multikulturální. Je velkým požehnáním, že nová povolání přicházejí z celého světa. Jistě to bude velká výzva našim způsobům myšlení a jednání. Musíme najít způsoby, jak se otevřít této vzrůstající rozmanitosti. Řád musí najít odvahu začlenit se do rozličných kulturních tradic a přitom uchovat jednotu, která je pro dominikánskou tradici tak charakteristická. Více jsem se na tyto otázky zaměřil ve své zprávě pro generální kapitulu v Calerueze.
- b) Došlo ke změnám v uspořádání řádu. V období od generální kapituly v Calerueze byla ustanovena provincie v Indii a viceprovincie na Slovensku. Maďarská provincie se stala generálním vikariátem. Chystám se na vizitaci nového celku, který se vytváří ve Venezuele, tamější bratři dávají přednost tomu být „syny magistra řádu“ před přiřazením k nějakému

stávajícímu správnímu celku. Došlo k sjednocení provincií Francie a Lyon a počet italských provincií se snížil ze šesti na tři. Sjednocování provincií není pouze důsledkem klesajícího počtu bratří, ale i toho, že řád v některých území napevno zapustil kořeny a vikariáty přestávají být připojeny k mateřské provincii. Počátkem tohoto roku došlo např. k sjednocení provincie Brazílie s vikariáty, které tam byly původně zřízeny bratry z provincií v Itálii a na Maltě. Doufáme, že v příštím roce proběhne obdobný proces ve Vietnamu.

- c) Řád mládne. Dovolíte-li mi jisté zjednodušení, dalo by se říci, že v řádu jsou tři generace. Mnoho bratří, zejména v Evropě a Severní Americe, vstoupilo do řádu krátce po druhé světové válce. Následující generace, tedy ti, kteří vstoupili do řádu krátce před nebo po II. vatikánském koncilu, je poměrně málo zastoupená, odrazilo se na ní totiž ideologické konflikty a nejistota 70. let. A potom je tu početně zastoupena mladá dominikánská generace. Jak budou příslušníci nejstarší generace postupně odcházet za zaslouženou odměnou na věčnost, bude se počet bratří dále snižovat, ale jejich průměrný věk bude stále nižší. Relativně slabé početní zastoupení střední generace povede k tomu, že mladí bratři budou vystavováni nátlaku nedokončit svá vyšší studia, ale rychle se ujmout zodpovědných pozic představených a formátorů. V Boloni uvidíme mnoho mladých provinciálů! Očekávám, že budeme-li mít i nadále dostatečný počet povolání a poskytneme-li mladým lidem solidní formaci, počet bratří by mohl zanedlouho začít stoupat.

Abyste si mohli udělat jasnou představu o stavu řádu, je nezbytné prostudovat všechny zprávy předložené generální kapitule. Ve své zprávě bych se chtěl zaměřit jen na několik úkolů, kterými se, jak doufám, bude generální kapitula zabývat.

2. POSLÁNÍ ŘÁDU

Jak máme dnes kázat evangelium? To je asi ta nejdůležitější otázka, již bychom se měli zabývat. Máme to nejpřitažlivější možné povolání – podílet se na Boží radostné zvěsti. Lidé by měli bušit na dveře a žadonit o přijetí do řádu už z pouhé radosti, že se mohou sdílet o evangelium s druhými lidmi. Musíme najít novou a všemi sdílenou vizi současného poslání řádu, abychom mohli stanovit takové projekty, které nám umožní toto poslání realizovat, a abychom se zbavili takových projektů, které, jakkoli cenné mohou být, našemu dominikánskému poslání neodpovídají. Podaří-li se nám tohle, pak nebudeme mít potíže s novými povoláními. Snadno se to řekne, ale provinciálové vědí, jak obtížně to lze uskutečnit. Doufám, že na této kapitule budeme moci o těchto otázkách diskutovat s výhledem do budoucna a navzájem si dodáme odvahu a povzbuzení.

2.1 Vize našeho poslání

Je třeba zamyslet se nad následujícími otázkami:

- a) Co znamená tato radostná zvěst pro naši současnou společnost, charakterizovanou násilím, chudobou, ale také novou kreativitou a rozvojem komunikace? Co máme říkat lidem naší doby, v čem jim máme naslouchat?
- b) Co je typické pro dominikánské kázání? Dnes působí mnoho kazatelů, co by mělo být charakteristické právě pro dominikánské kázání?
- c) Jaké nové způsoby kázání existují? Spíše než čekat, až za námi lidé přijdou do kostelů, měli bychom přijít na nové možnosti, jak jít za lidmi tam, kde jsou a kde lační po slovu a kde se s námi zároveň mohou o mnoho podělit. Jak máme být přítomni v nových sdělovacích prostředcích?

- d) Jak má řád odpovídat globálně na problémy světa, který se stal jednou velkou vesnicí? Jsme přítomni ve stovece zemí. Reagujeme jako řád na globální problémy? Např. když byl nedávno Irák vystaven nebezpečí zničení, možná jsme měli přemýšlet, jak na to reagovat jako řád, v němž jsou zastoupeni Iráčané, Američané i Angličané. Když se dívám na obrovské utrpení, kterým procházejí země jako Rwanda, uvědomuji si, že k řádu patří jak příslušníci trpících států, tak příslušníci států vyvážejících do těchto zemí smrtelné zbraně.

Právě abych podnítil diskusi o těchto otázkách, jmenoval jsem novou komisi *De Missione Ordinis*. V ní se spojily komise pro apoštolský život a intelektuální život. Poprvé se tato komise sešla v listopadu a jedním z jejích prvních úkolů bude právě prezentace této problematiky na generální kapitule. Chtěl bych zdůraznit, že doufám, že tato komise bude pokračovat v práci i po této kapitule, mohla by se setkávat na regionálních úrovních a užívat internet jak prostředek trvalého dialogu. Tato generální kapitula možná bude mít pro tuto komisi zvláštní doporučení a rady.

2.2 Nové způsoby realizace našeho poslání

Stojí za to zdůraznit, že v posledních letech se rozvinulo mnoho nových iniciativ v poslání řádu. V čem se z nich můžeme poučit? Řád začal působit v některých nových zemích, např. v Albánii, Estonsku, Srí Lance, Tanzánii, Macau. První kandidáti z Indonésie studují na Filipínách. Otevřeli jsme noviciáty v Koreji a Keni. Máme nové založení v západní Kanadě. Velkou výzvou pro nás zůstávají řádové misie v Číně, jejíž součástí je teď i Hongkong.

Na mnoha místech rozvíjíme nové projekty. Doufáme např., že se nám podaří vybudovat mezinárodní komunitu v Bruselu, spolu s františkány jsme zřídili své působiště v Ženevě, abychom se mohli podílet na činnosti Komise pro lidská práva. Existuje projekt na obnovu komunity zaměřené na dialog s islámem v Istanbulu, v Káhiře se obnovuje komunita se zaměřením na studium arabské kultury a muslimského náboženství, pokračuje průzkum rozmanitých možností, které nám poskytuje internet, včetně projektu na zřízení dominikánské internetové univerzity ve francouzštině.

Vyvodil bych z toho následující závěry:

- a) Jsme schopni nových plánů a projektů. Dodejme si tedy ještě větší odvahy ke zkoušení různých nových způsobů kázání evangelia.
- b) Mnohé z těchto projektů se realizují na úrovni více provincií, mezinárodně. Nedávno se konalo setkání některých provinciálů a generálních představených dominikánských kongregací, kde se jednalo o rozšíření naší přítomnosti v arabském světě. Někdy je takováto spolupráce nezbytná, protože některé iniciativy jedna provincie nemůže sama realizovat. Zároveň to jasně dokládá skutečnost, že se všichni podílíme na jediném, společném poslání celého řádu. Bratřím to umožňuje zapojit se do daleko rozmanitějších způsobů apoštolátu, než jaké se mohou vyskytnout pouze v jedné provincii.
- c) Jednou z potíží, které takovéto formy spolupráce přinášejí, je, že je velice těžké předem spočítat náklady. Pro provinční kapituly je těžké rozhodnout, zda takový projekt stojí za odvážné riskování, nebo zda naopak přesahuje možnosti a síly provincie. Je to o to těžší, čím více provincií se na projektu podílí. Je příliš snadné nadšeně se pro nějaký projekt rozhodnout a teprve později zjistit, že v jednotlivých provinciích potřební bratři buď vůbec nejsou, nebo je provincie nemohou poskytnout.
- d) Další z potíží spojených s projekty, na nichž spolupracuje více subjektů, je stanovit, kdo je za celý projekt zodpovědný. To bylo předmětem mnoha diskusí, např. v souvislosti s projektem

na zřízení mezinárodní komunity v Bruselu nebo Institutu Pedra de Cordoba. Pevně se bráním návrhům, aby takovéto projekty spadaly pod přímou jurisdikci magistra řádu!

3. INTELEKTUÁLNÍ ŽIVOT

Abychom mohli dostát svému poslání, potřebujeme velice naléhavě obnovit intelektuální život řádu. Více detailů naleznete ve zprávě socia pro intelektuální život. Já bych chtěl zdůraznit následující body:

- a) Musíme zajistit, aby se mladým bratřím dostalo dostatečného času a podpory pro vyšší studia. Domnívám se, že naléhavě potřebujeme bratry vzdělané v dogmatické teologii, biblistice a mezináboženských otázkách. Relativně slabé početní zastoupení střední generace v řádu vede k tomu, že často z těchto bratří chceme dělat představené, aniž by dokončili svá studia. Tito bratři potřebují, abychom je chránili!
- b) Církev od řádu očekává, že bude věrný svému pověření k studiu teologie a filozofie. Jsem zaplaven žádostmi biskupů o zřízení nových fakult a univerzit. Svému poslání v nových podmínkách dostojíme jen tehdy, bude-li příprava bratří mít na zřeteli širší perspektivy, než jsou pouze aktuální potřeby řádu a provincie. Vzpomínám si, že když jsme jednou diskutovali o dalším studiu jistého bratra, zeptal se mě jeho provinciál: „K čemu by nám byli v provincii dva bratři studující Nový zákon?“ Ale my potřebujeme každého dobře připraveného bratra, aby řád mohl plnit své poslání.
- c) Musíme vybudovat v každé oblasti vzdělávací střediska na nejvyšší úrovni. V tomto směru už došlo k jistému pokroku. Úspěšně zahájila svou činnost teologická fakulta v Ibadan v Nigérii, doufáme, že brzy otevřeme studijní centra pro francouzsky mluvící oblasti Afriky na Pobřeží slonoviny a v Demokratické republice Kongo. Po počátečních obtížích se zdá, že Instituto Pedro de Cordoba v Santiagu de Chile se stane důležitým řádovým studijním centrem pro Latinskou Ameriku. I některé jiné oblasti v tomto regionu mají kvalitní studijní centra. Teologické fakulty Univerzity Svatého Tomáše v Manile hrají významnou roli v rozšiřování řádových misí v Asii. Ve Španělsku je mnoho bratří, kteří vyučují teologii a filozofii, ale byla by tam potřeba větší spolupráce mezi nimi, abychom mohli vytvořit několik skutečně prvotřídních studijních center. V USA a Kanadě máme pět fakult, i tady by byla potřebná užší spolupráce.

4. ŘÍZENÍ

Z vlastní zkušenosti vím, že abychom mohli realizovat naše poslání, abychom byli svobodní pro nové formy naplňování našeho poslání, abychom mohli udržovat nebo naopak opustit staré projekty, potřebujeme dobré řízení. Protože jsem této otázce věnoval svůj list „Dominikánská svoboda a zodpovědnost: K spiritualitě řízení“, není potřeba příliš se o tom teď rozepisovat. Chci jen zdůraznit, že právě o toto se hodně zajímáme při vizitacích, ať už já osobně, nebo členové generální rady. Obecně se dá říci, že řízení provincií je vynikající, a byl-li můj dopis tak dlouhý, pak jen proto, že jsem se toho při vizitacích hodně naučil.

Občas se ale dostanu do provincie, kde se podstatné problémy neřeší, věcem se nechává volný průběh, místo aby se přiznal skutečný špatný stav a mohlo se s ním něco dělat. Díky Bohu, že se mi to nestává často. Taková situace mě staví před těžkou otázkou: Do jaké míry mohu přímo zasáhnout, když se mi zdá, že některá provincie nebo vikariát setrvávají v ochablé netečnosti? Zvláště naléhavá je tato otázka, když vidím, že tam jsou mladí bratři, jejichž sny o budoucnosti se rozplývají.

4.1 Sjednocování

Jedním z hlavních zájmů řádu v uplynulých třech letech bylo sjednocování, spojování některých správních celků v řádu. Došlo k tomu v Itálii, Francii a Brazílii. Přípravuje se sjednocení vietnamské provincie a francouzského vikariátu ve Vietnamu.

Chtěl bych zdůraznit následující body:

- a) Hlavním záměrem sjednocování je vytvoření takových provincií, které budou moci sloužit poslání řádu. Nejde v první řadě o počty a velikost, ale o to, aby se vytvořily takové celky, které budou moci bratřím nabídnout dominikánský život v úplnosti. Nestačí mít počet bratří a konventů požadovaný LCO. Jednotlivé provincie by měly např. mít dostatečné zdroje pro nalézání nových povolání, rozvíjet rozmanité formy apoštolátu a intelektuálního života, rozvíjet misijní činnost i mimo své území.
- b) Administrativní celky v řádu mají sloužit řádovému poslání, proto by národnostní otázky neměly ovlivňovat rozdělení provincií. Je pro nás podstatnější, že jsme bratry ve svatém Dominiku, než to, k jakému národu nebo etnické skupině patříme.
- c) Sjednocování správních celků nemůže být vnucováno proti vůli bratří. Je potřeba věnovat jim čas a doprovázet je jak před sjednocením, tak po něm. To byla v posledních letech hlavní náplň práce generální rady.
- d) Nejlepší přípravou pro budoucí sjednocení je obvykle ustanovení společné formace, aby ti, kdo jí procházejí, sdíleli společnou vizi o životě a poslání řádu.
- e) V LCO je toho jen málo o proceduře sjednocování. Doufám, že generální kapitula zformuluje nějakou legislativu, která by se v budoucnu mohla uplatnit. Požádal jsem generálního prokurátora, aby připravil pro kapituláře referát vycházející ze zkušeností posledních let.

Co nás čeká v budoucnosti? V některých zemích Latinské Ameriky bude asi jednou nutné další sjednocování, mají-li se vytvořit opravdu silné provincie. Pokud nedojde k výraznějšímu nárůstu nových povolání, bude se muset změnit struktura řádu v severní Evropě, tedy na území provincií Holandsko a Flandry a generálního vikariátu Belgie. Když jsem vykonal vizitaci těchto tří celků, diskutoval jsem s provinciály a vikariátní radou o budoucnosti. Nemáme ještě jasno v tom, jaké administrativní uspořádání by nejlépe vyhovovalo působení řádu na tomto území. Zatím se nám podařilo jen rozvinout nové formy spolupráce v této oblasti. Jestliže si bratři zvyknou pracovat společně, postupně se vyjasní, jakým směrem by se tu měl vývoj ubírat.

4.2 Regiony v řádu

Regionální setkávání nejvyšších představených se postupně stávají prostředkem k rozvoji spolupráce a vzájemné podpory. Lituji, že vzhledem ke svým vizitačním povinnostem se jich téměř nemohu účastnit. Nedávno byl schválen statut Evropských provinciálů (IEOP), teď musí být vypracován podobný statut pro asiaticko-pacifickou oblast.

Těžiště vývoje řádu se v mnoha směrech přesouvá z Evropy a USA do dalších oblastí, tam se pak vytvářejí mimořádně důležité struktury pro rozvoj misijní činnosti řádu. Zajímavým vývojovým trendem je to, že se v některých oblastech objevují provincie dostatečně silné na to, aby mohly jiným, slabším celkům pomáhat s formací, řešením vnitřních problémů, rozvojem jejich dominikánského charismatu. V Latinské Americe jsou např. provincie Kolumbie, Mexiko a Argentina takovými

opěrnými sloupy s dobře rozvinutou dominikánskou tradicí. Kolumbie hraje životně důležitou roli v obnově formačního programu provincie Ekvádor a ve Venezuele pomáhá zrodu nového celku. To vyžaduje od oněch „opěrných“ provincií velké oběti, protože i ony samy musí plnit mnoho svých úkolů. Vyžaduje to od nich zvýšenou citlivost pro poslání řádu a vědomí, že oživení řádu v sousedních provinciích je záležitostí všech bratří. Ukazuje se, že dochází ke změně tradičního modelu rozšiřování a obnovy řádu. Zatímco dříve se předpokládalo, že tyto procesy vycházejí ze západní Evropy, tedy ze starého „centra“ řádu, dnes jde spíše o proces vzájemné spolupráce v rámci jednotlivých regionů. V Asii hrají podobnou roli Filipíny, ve střední a východní Evropě je takovým „pilířem“ polská provincie, odkud odcházejí bratři na nová území a kde se realizuje formace.

Významnou roli hrají tyto regionální struktury zejména při formaci formátorů, zejména v Latinské Americe a Asii. V lednu jsem se během své vizitace na Filipínách zúčastnil takového setkání formátorů. Je potěšitelné, že podobné struktury vznikají i v kongregacích dominikánských sester. První setkání sester z celé Afriky se uskutečnilo v září 1998 v Nairobi.

5. ŘEHOLNÍ ŽIVOT

5.1 Mobilita

Životaschopnost řádu těsně souvisí s tím, jak jsme otevřeni změnám. Tak starobylou institucí můžeme být jen proto, že náš způsob řízení nám umožňuje pružně reagovat na změny, hledat nové způsoby hlásání evangelia, obměňovat a obnovovat své závazky. Nemohli bychom existovat už téměř 800 let, kdybychom nebyli takto přizpůsobiví. Během vizitací zjišťujeme, že některé provincie trpí nepružností, nepohyblivostí. Někdy se to projevuje v tom, jak obtížně lze změnit asignaci bratří, někdy jde o mentální nepružnost, nechuť k odlišným způsobům myšlení a jednání. Pro bratra, který „se uvelebil“ v jednom způsobu služby, např. jako profesor nebo farář, je nepředstavitelné, že by měl dělat něco jiného. Může jít ale také o finanční nepružnost, pak je těžké přesunout finanční zdroje provincie nebo řádu na realizaci nových projektů. Může jít i o jistý provincialismus, kdy nás nezajímá nic, co se děje za hranicemi naší provincie.

Jak máme jako kapitula čelit těmto problémům? Jakou pomoc, radu a podporu si v tom můžeme poskytnout? Kladu tuto otázku právě na tomto místě, protože si myslím, že alespoň částečně souvisí s úrovní našeho řeholního života. Žít znamená být schopný změny a naše komunity jsou místy života do té míry, do jaké nám pomáhají plodně se neustále proměňovat, prožívat smrt a zmrtvýchvstání. O tento postřeh jsem se chtěl podělit, jakkoli neadekvátní způsob jsem k tomu možná zvolil, ve svém listu Příslib života. Vytvoříme-li komunity, které nás v tom podpoří, pak jsem přesvědčen, že znovuobjevíme pohyblivost, pružnost a spontaneitu našeho řádu.

5.2 Individualismus

S předchozím tématem úzce souvisí i problém „individualismu“, kdy si bratři vedou své životy a rozvíjejí vlastní působení bez velkého ohledu na plány svých provinciálů. To je častým předmětem diskusí při mých vizitacích. Je to zároveň pozhelnání i prokletí v naší dominikánské tradici. Na jedné straně je to projev opravdové úcty k nadání jednotlivých bratří a důvěry, že ho uplatní v zájmu poslání celého řádu. Je to často znamením opravdové svobody, která je nám vlastní. Představa vojensky organizovaného kazatelského řádu je nemyslitelná!

Na druhé straně to však může být na překážku naší schopnosti bezprostředně reagovat na nové úkoly. Může to bratry vzdalovat poslání řádu, vede to k tomu, že pak nejsou schopni vyjít vstříc potřebám svých bratří a sester, např. v tom, že by jim sloužili jako představení nebo formátoři. Je pak i obtížnější asignovat je do nových komunit a tak uplatňovat onu pohyblivost a pružnost, o níž jsem

se zmiňoval výše.

Možná, že jde o ušlechtilou tradici, která však může být snadno zdeformována jistými rysy soudobé kultury. Dějiny řádu znají mnoho bratří, kteří putovali i do těch nejdlejších míst světa a vykonali tam veliké věci. Tato svoboda však může být snadno zdeformována a nakonec v ní můžeme být i uvězněni, je-li člověk chápán, jak je to dnes běžné, jako osamocený jedinec, jehož svoboda spočívá v tom, že není v ničem omezován druhými lidmi. Pak se z dominikánské svobody stane uzavřenost. Jak na to máme reagovat?

- a) V počáteční formaci musí být ústřední formování bratří ke společnému životu, k vědomí, že se mají dát plně k dispozici společnému poslání.
- b) Poslední generální kapituly opětovně mluvily o „komunitních projektech“ nebo o „projektech apoštolátu“ pro každou komunitu. Při svých vizitacích si uvědomuji, že to bylo jen málokde dobře pochopeno. Nejčastěji se setkávám s tím, že je to chápáno tak, aby každý v komunitě dělal určitou věc. Pokud se to ale v některých provinciích daří realizovat správně – jako např. v Chicagu, Teutonii a na Filipínách – pak to přináší své ovoce. Bratři si uvědomují, že jejich nadání je potřebné pro realizaci společného řádového poslání a že společně můžeme dělat věci, které by žádný bratr sám nemohl dokázat.
- c) Asignujeme mladé bratry do komunit, které jim mohou nabídnout možnost podílet se na společném poslání řádu a které rozvíjejí nějaký „komunitní projekt“?

5.3 Bratři spolupracovníci

Nepodaří-li se nám vypracovat vizi povolání bratra spolupracovníka a nepodaří-li se nám tuto vizi co nejdůrazněji naplňovat, brzy v řádu už žádní bratři spolupracovníci nebudou. Jsem přesvědčen, že by to pro řád znamenalo obrovskou ztrátu. Z vlastní zkušenosti vím, jak významně přispívají bratři spolupracovníci ke kvalitě našeho řeholního života a hlásání evangelia. Připomínají nám, že jsme si všichni bratry a mohou přinášet radostnou zvěst i do míst, kam se kněz nedostane.

Často jsem v minulosti slýchal, že kdyby byli nějakí kandidáti, pak by se pro ně jistě vypracoval formační program a mohlo by se s nimi diskutovat o jejich zapojení do poslání řádu. Jak ale někdo může o toto povolání projevit zájem, nedáme-li mu najevo, že o něj stojíme a že jsme připraveni přijmout ho mezi sebe? Doufám, že v Boloni budeme uvažovat nad možnostmi oživení tohoto povolání. Požádal jsem celou řadu provincií v Severní Americe, Evropě i Asii, aby připravily pro tuto diskusi podklady.

5.4 Formace

Jak jsem už výše zmínil, máme mnoho povolání. Náročnějším úkolem je zajistit jim dobrou formaci. Na každém zasedání generální rady věnujeme určitý čas otázkám spojeným s formací. Z dotazníků zaslaných jednotlivým formátorům vyplývá, že formace formátorů, která je klíčem pro celou práci, se nejlépe realizuje na regionální úrovni. Členové generální rady proto věnují mnoho času podpoře regionálních setkávání formátorů. Pravidelně se konají v Latinské Americe, Africe a Asii. Nejobtížněji se to realizuje v Evropě, tady se zatím uskutečňují pouze setkání formátorů z Iberského poloostrova a frankofonních provincií. Velké úsilí se vynakládá na vytvoření databáze členů dominikánské rodiny, kteří by mohli s formací pomoci.

Na četné žádosti rada už začala shromažďovat podklady k listu o formaci.

5.5 Chudoba

Jsem přesvědčen, že opravdová obnova dominikánského života je neoddělitelná od znovuobjevení významu chudoby. Na synodě o zasvěceném životě kardinál Etchegaray naléhavě prosil řeholní řády, aby byly opravdu chudé, a zdůraznil, jak mimořádně účinné svědectví by to bylo v našem světě, kde se peníze staly bohem. Návrat k zřetelné prostotě života by našim slovům dodal novou autoritu, přispěl by k vytvoření hlubšího společenství mezi námi a přinesl by nám mnohá vynikající povolání. Jistě by to s sebou přineslo i naše rozhodné obrácení k zájmům chudých, které by vedlo i k obnově naší teologie a otevřelo by nám oči.

Musím se přiznat, že nevím, kam až by nás toto rozhodnutí pro chudobu zavedlo a jaké by to pro nás mělo důsledky! Postavili bychom se proti převládajícímu proudu dnešní tržní společnosti. Uplatnění chudoby by se určitě velice lišilo v Americe a Africe, západní Evropě a východní Evropě. Při mých vizitacích v USA jsme často diskutovali o tom, jak velké množství peněz je každoročně vynakládáno na zdravotní pojištění, každý bratr je pak nucen vydělat si dostatečný příjem. Bylo by skoncování s tímto systémem projevem neuváženého bláznovství nebo naopak odvážným svědectvím evangelium? A je vůbec možné udělat něco takového? V mnoha částech světa, pravděpodobně na většině území, znamená vstup do řádu zvýšení životní úrovně. Bratři se většinou shovívavě usmívají, když mluvím o slibu chudoby, protože vědí, že mají stravu, zdravotní péči a vzdělání, o kterém by se jim ani nesnilo, kdyby nevstoupili do našeho, ale vlastně do kteréhokoli řádu nebo kongregace. Jak ale máme lidi formovat, aby se stali kazateli a učiteli, aniž bychom jim poskytli prostředky, jichž by se jim doma nedostalo?

A tak jsem stále přesvědčen, že musíme opravdu hluboce obnovit svůj slib chudoby, a zároveň uznávám, že to vyvolává mnoho otázek, na něž nemám odpověď. Doufám, že kapitula nám v tom pomůže.

6. FINANCE

Má-li řád rozvíjet nové projekty a formovat mladé lidi, kteří k nám přicházejí na celém světě, ale zejména v chudých zemích, musí zmobilizovat své finanční zdroje právě na podporu těchto znamení obnoveného života. Máme finanční zdroje. Jsme ochotni dát je k dispozici té podobě řádu, která se teprve začíná rodit? Dáme jen ze svého nadbytku, nebo jsme připraveni v případě nutnosti i snížit svou životní úroveň?

6.1 Fond solidarity

Tento fond je nejdůležitějším prostředkem k podpoře formace. Ve své zprávě pro generální kapitulu v Calerueze jsem uvedl, že tento fond se musí ztrojnásobit, aby dostatočně pokrýval potřebám naší formace. Situace se opravdu zlepšila díky štědrosti některých provincií. Teď už potřebujeme fond pouze zdvojnásobit!

6.2 Shánění finančních prostředků

Od nově se rozvíjejících celků řádu dostávám mnoho žádostí o větší finanční obnos, aby mohly vybudovat nový noviciát nebo řádová studia. Tyto žádosti jsou většinou oprávněné, nemohu ale poskytnout bratřím tolik peněz, kolik by potřebovali. Někdy potřebují i instituce, které spadají přímo do mé jurisdikce, finanční podporu, kterou jim nemohu dát. Už nějaký čas se proto zabývám myšlenkou nějak strukturálně zajistit shromažďování finančních prostředků pro řád. Potřebujeme také pomoci při přípravě projektů k získávání grantů od oficiálních církevních i necírkevních organizací. Protože na rozdíl od mnoha jiných řádů a kongregací nemáme vypracován způsob

systematického sledování možností grantů, uniklo nám tak poměrně značné množství finančních prostředků.

V posledních letech generální rada hodně uvažovala o zlepšení této situace. Komise, kterou jsem jmenoval, připravila několik návrhů k získávání finančních prostředků. Tyto návrhy budou předloženy kapitule a postoupeny její ekonomické komisi.

Budou-li tyto návrhy schváleny, je nezbytné, aby získaly plnou podporu v celém řádu. Bratři pověřeni sháněním finančních prostředků na činnost řádu si musí být jisti podporou celého řádu i jednotlivých provincií.

Podaří se nám sehnat pro tuto činnost vhodné bratry? Je jednoduché koncipovat návrhy, ale nenajdou-li se bratři schopní tyto návrhy realizovat, zůstane u pouhých představ. Bratři k tomu určení se nesmějí orientovat pouze ve finančních záležitostech, ale musí plně chápat poslání řádu. A budou od nás potřebovat podporu a pomoc ve svém řeholním životě.

Má tento úkol spadat do široké zodpovědnosti socia pro apoštolský život? Komise to navrhuje, protože je si vědoma těsné souvislosti mezi tímto úkolem a posláním řádu. Generální rada trvá na tom, že mělo-li by toto řešení být přijato, pak by se každodenní organizační práce měla ujmout kancelář syndika řádu.

6.3 Fond svatého Dominika

Komise pro finanční zdroje rovněž navrhuje, aby byl zřízen fond – mohlo by se mu říkat fond svatého Dominika –, který by mi umožnil reagovat na ty potřeby řádu, na něž se nevztahuje fond solidarity. Nejsem pro přehnané soustřeďování finančních prostředků v rukou magistra, ale domnívám se, že takovýto fond by umožnil řádu reagovat rychleji a pružněji na naléhavé potřeby jednotlivých celků řádu. Tento fond už byl zřízen s pomocí grantu ve výši 1 miliónu dolarů od štedré provincie, která si přála zůstat anonymní.

7. DOMINIKÁNSKÁ RODINA

V souladu s požadavkem generální kapituly v Calerueze (č. 94) jsem jmenoval fr. Yvona Pomerlau OP generálním promotorem dominikánské rodiny. Jmenoval jsem rovněž malou komisi dominikánské rodiny, kterou tvoří fr. Yvon, sr. Margaret Ormond OP (delegátka mezinárodní organizace dominikánských sester), fr. Viktor Hofstetter OP, generální promotor pro mnišky, a já. Tato komise se bude scházet k diskusi nad tím, jak koordinovat různé projekty celé dominikánské rodiny. Komise se představí během prvních dnů zasedání kapituly.

Mezinárodní komise mnišek jedná právě v době, kdy píše svou zprávu. Mimo jiné připraví odpověď k bodu 95 kapituly v Calerueze a zformuluje návrhy na to, jak by se mnišky měly podílet na jednání generální kapituly, zejména na volbě magistra řádu. Ve své práci se komise také zabývá celkovou reflexí místa mnišek v řádu, vytvářením federací klášterů, spoluprací na formaci, smyslem dominikánské kontemplativní tradice, posílením komunikace mezi kláštéry a celým řádem, úvahami nad tím, jak mohou fungovat už existující federace klášterů a jak mohou pomoci více izolovaným klášterům. V některých klášterech přetrvává strach z toho, že tato komise je jakousi paralelní a novou úrovní řízení, tvořící prostřední rovinu mezi magistrem a federacemi, ač jsem už opakovaně zdůraznil, že tomu tak není a že tato komise nemá žádnou jurisdikční pravomoc (srov. můj dopis všem klášterům k příležitosti jmenování komise roku 1994).

Federace klášterů se vyvíjejí dobře, zejména ve Španělsku a Francii, kde má dojít k sjednocení

v jedné federaci. Prostřednictvím komise jsou otevřeny i ostatním regionům a nabízejí jim pomoc v ekonomických záležitostech a ve formaci. Federace si společně pomáhají čelit problémům spojeným s malým počtem povolání v západní Evropě. V Itálii, kde jsou tři federace, ale mnoho klášterů zůstává mimo ně, se rozvíjí těsná spolupráce mezi převorkami a formátorkami, aby bylo zajištěno, že novým povoláním se dostane náležitá formace a že starým a nemocným sestrám se dostane potřebná péče, aniž by tím byl zcela pohlcen čas a činnost mladých a zdravých sester a tak jim znemožněna realizace kontemplativního života. Ve Francii se několik komunit spojilo do dvou klášterů, to byl ohromný impuls k vnitřní obnově pro jednotlivé sestry a pro jejich společný život. Občas slýchám, že federace ohrožují autonomii jednotlivých klášterů. Pokusil jsem se ukázat, že tomu tak není, ale že spolupráce mezi kláštery pomáhá čelit soudobým problémům a je zárukou budoucnosti kontemplativní dominikánské tradice v jednotlivých zemích. Jde o to správně pochopit termín „autonomie“. Jsem přesvědčen, že pravá autonomie spočívá ve schopnosti kláštera žít plně dominikánský a kontemplativní život, formovat mladé a postarat se o staré, a nikoli v izolování se od zbytku řádu. Potřebujeme dobře fungující, vzájemnou podporu zajišťující federace právě proto, aby se kláštery mohly těšit opravdové autonomií.

Máme i známky nového života, zvláště v Latinské Americe a Africe. Pozorujeme též pomalou obnovu klášterů ve východní Evropě a i tam je spolupráce mezi kláštery pro mnišky velkým povzbuzením. Klášter Nejsvětější Svátosti ve Farmington Hills souhlasil s převzetím zodpovědnosti za založení kláštera v anglicky mluvící Kanadě. Pomalu směřujeme k založení klášterů v Iráku, Indii a Vietnamu. Další založení v zemích, kde ještě nejsou mnišky, snad mohou následovat.

Těsná spolupráce sr. Margaret, fr. Yvona a fr. Viktora na rozvoji dominikánské rodiny je krásným dokladem toho, že tento ideál se začíná stávat realitou. Společně pracují na přípravě všeobecného shromáždění dominikánské rodiny, navrženého poslední generální kapitulou. To se má konat roku 2000.

Během svých vizitací se často setkávám se členy dominikánské rodiny. Často jsem nadšen tím, jak roste naše společné zapojení do poslání řádu při respektování našich darů a specifík. Dovolte mi, abych se s vámi podělil o zkušenosti, které jsem učinil za poslední tři měsíce, tedy od začátku prosince. Začal jsem ve Vietnamu. Na každého musí udělat velký dojem vitalita tamější dominikánské rodiny s téměř 1000 sester a 50 000 laiků. V noviciátním domě bratří v Ho-Či-Minově Městě lze vidět stovky sester, které tam přicházejí za teologickou formaci. Začínají vznikat kazatelské týmy složené z bratří i sester. Rovněž mezi dominikánskými laiky se zvyšuje počet mladých lidí, kteří společně studují a chtějí se podílet na našem kázání evangelia. Odtamtud jsem odcestoval na Filipíny. Setkal jsem se se zástupci DOMNETu, který sjednocuje zástupce všech vzdělávacích institucí dominikánské rodiny na Filipínách. Ti dohromady vzdělávají nějakých 200 000 žáků ve stovce škol, středních škol a univerzit. Absolventi těchto škol se ve stále větší míře scházejí, zůstávají ve styku s řádem a vytvářejí jádro, které by se mohlo stát velice živou částí Dominikánského hnutí mládeže. Na jedné ze tří univerzit vedených řádem jsem se setkal se skupinou asi 600 mladých lidí, kteří se sešli k víkendovým modlitbám a studiu. Odletěl jsem odtamtud na setkání s bratry a sestrami zodpovědnými v asiatsko-pacifickém regionu za formaci. Z Asie jsem po krátké zastávce v Římě odletěl do Istanbulu, kde se realizuje společný projekt bratří a sester z Iráku na vytvoření místa pro dialog s islámem. Odtud jsem odjel do Iráku, kde jsem se setkal s kvetoucím hnutím dominikánských laiků i na vzdáleném území kurdských osad při hranicích s Tureckem. V Iráku jsem se rovněž setkal s bratry a sestrami, kteří pracují společně. A v tomto výčtu bych mohl pokračovat. Chtěl jsem pouze ukázat, že dominikánská rodina opravdu může rozkvétat. Na jiných místech jsem se ale shledal naopak s tím, že dominikánská rodina existuje spíše jen podle jména a nijak nerealizuje společné poslání.

Čím jsou tyto odlišnosti způsobeny? Zdá se, že dominikánská rodina prosperuje:

- a) když existují struktury, které umožňují, aby se jednotlivé větve společně scházely, aby se mohly vzájemně poznávat, objevovat své dary a plánovat společné projekty. Ostatní větve často očekávají, že iniciativa k vytvoření takových struktur vzejde od bratří, ačkoli jsou to někdy bohužel právě bratři, kteří nejméně docenují nezbytnost a význam takovéto spolupráce. Tyto iniciativy by proto neměly být závislé jen na bratřích.
- b) když chápeme, že jsme partnery, kteří se podílejí na společném díle a že vytváření dominikánské rodiny není jen další povinností, kterou máme splnit. To vyžaduje solidní formaci, při níž jsme všichni otevřeni tomu, že se od druhých máme čemu naučit.
- c) když dáme šanci mladým tím, že jim budeme vycházet vstříc, přijmeme je do našich komunit a požádáme je o pomoc v našem poslání. Doufám, že do konce mého funkčního období uděláme další kroky k rozvoji hnutí mladých dobrovolníků, kteří by chtěli věnovat jeden či dva roky svého života práci na poslání řádu.

8. ŘÍZENÍ ŘÁDU

Generální kapitula provinciálů je dobrou příležitostí k tomu, abychom si položili otázku: „Co chcete od magistra řádu a generální rady? Jak vám máme co nejlépe sloužit?“ V této zprávě jsem načrtl několik úkolů, které před námi stojí. Co má generální rada a já osobně dělat, abychom se jich mohli zhostit? Doufám, že mi během kapituly řeknete, jaké jsou vaše naděje a očekávání. Možná, že bude prospěšné, když vás seznámím s některými náměty, které vzešly z diskusí s generální radou.

8.1 Nově zvolení provinciálové

Můžeme nějak více pomoci nově zvoleným provinciálům? Bylo by prospěšné pozvat jednou či dvakrát do roka nové provinciály do Říma, aby se mohli setkat s generální radou i spolu navzájem? Byla by to pro ně možnost, jak poznat bratry, kteří jim slouží u svaté Sabiny a jak se setkat s ostatními nově zvolenými provinciály, kteří se možná potýkají s podobnými problémy. Když jsem byl já mladým provinciálem, trvalo mi drahnou chvílí, než jsem pochopil, že generální prokurátor není bratr, který má na starosti řádové finance!

8.2 Vizitace

Rád bych otevřel diskusi o otázce vizitací a nejlepším způsobu jejich realizace. Podle LCO 398 II musí být celý řád vizitován dvakrát během funkčního období magistra – buď jím osobně, nebo pověřenými delegáty. Bylo by tedy teoreticky možné, aby sám magistr nevykonal žádnou návštěvu a vizitacemi pověřil jen své delegáty, ale je zvykem, že magistr osobně vykoná jedenkrát vizitace celého řádu. Fr. Damián mi radil, abych věnoval první dva roky svého funkčního období krátkým návštěvám většiny řádu, a tak se mohl aspoň v rychlosti seznámit s bratry a jejich potřebami. Zbylých sedm let bych pak měl věnovat jednotlivým kanonickým vizitacím celého území řádu. To znamená setkat se ročně s téměř 1.000 bratry. Věřím, že to byla dobrá rada, a snažím se ji naplňovat.

Od svého zvolení, zejména v posledních čtyřech letech, jsem vykonal vizitaci následujících složek řádu (neuvádím oficiální názvy, protože nejsou vždy zcela jasné, a předem se omlouvám, vynechám-li něco): Provincie – Kanada, New York, Chicago, Brazílie, Ekvádor, Peru, Holandsko, Flandry, bývalé provincie Francie a Lyon, Toulouse, Betica, Polsko, Německo, Vietnam, Filipíny, Austrálie a Nový Zéland; Generální vikariáty – Portoriko, Jižní Afrika, Belgie, Čína; Vikariáty – Západní Kanada, Dominikánská republika, bývalé italské a maltské vikariáty v Brazílii, vikariáty provincií

Teutonie a Chicago v Bolívii, Západní Afrika, Vikariáty Posvátného růžence v Japonsku, Tchajwanu, na Filipínách, v Honkongu a Macau a v Koreji, kanadský vikariát v Japonsku, Šalomounovy ostrovy a Papua – Nová Guinea, vikariáty španělské a newyorské provincie v Peru, Turecko, většinu vikariátů francouzské provincie v arabském světě, francouzský vikariát ve Vietnamu, vietnamský vikariát v Calgary, dům provincie Toulouse v Cuscu v Peru; Konventy – S. Maria Maggiore, Angelicum a UST.

Program vizitací do července 1999 je vypracován. Doufám, že navštívím provincie Kolumbie, Rakousko, Chorvatsko, Indie, Španělsko, Aragon, Portugalsko, Argentinu a Mexiko, viceprovincii Pákistán, generální vikariáty v Chile a Kongu, vikariáty Betica a Růžencová provincie ve Venezuele a tamní nový projekt, Rwandu a Burundi, Paraguay a Uruguay, irský vikariát v Argentině, Kubu. Podruhé bych měl vizitovat konventy Angelicum a Convitto. V posledních dvou letech mého funkčního období bych měl vizitovat provincie Kalifornie, jižní provincie v USA, Irsko, Švýcarsko, tři italské provincie, Maltu, Českou republiku, Nigérii, viceprovincie ve Střední Americe, Slovensko, generální vikariáty Rusko a Ukrajina, baltský vikariát, Maďarsko, vikariáty Trinidad a Tobago, Curacao, Haiti, Skandinávie, Střední Afrika, Angola, Keňa, konventy Fribourg, École Biblique, Grottaferrata. Je to náročný program, ale pokud mi to dovolí zdraví, je splnitelný. Znamená to strávit nejméně šest měsíců ročně na cestách, chci-li věnovat vizitaci vždy alespoň minimální čas.

Výhody současného způsobu vizitací v řádu:

- a) Mám možnost setkat se s každým bratrem a naslouchat mu – vážím si této výsady. Mohu úplně poctivě říci, že ze setkání s téměř každým bratrem se dozvídám něco nového o tom, jak být dominikánem. Často se mi stává, že se koncem dne, kdy mi připadá, že už nemohu slyšet nic nového, setkám s bratrem, který mě v mnohém inspiruje a dá mi víc, než jsem si vůbec kdy uměl představit.
- b) Tato individuální setkání s bratry hluboce vyjadřují jednotu celého řádu. Všichni skládáme sliby do rukou magistra řádu, dáváme své životy do služby řádu – a výrazem toho je i fakt, že každý bratr se může setkat s magistrem a svobodně s ním hovořit.
- c) Mám mnoho příležitostí setkávat se se zástupci celé dominikánské rodiny.

Nevýhody tohoto způsobu:

- a) Od výsledků vizitací se očekává více než dříve. Řád se nachází v situaci hluboké přeměny. Rodí se nové celky, jiné zanikají. Lze poskytnout dostatečnou analýzu a podporu, která je mnohdy velice potřebná, v rámci těchto rychlých a krátkých vizitací?
- b) Program vizitací mně zabraňuje v jiných aktivitách. Jen málokdy se mohu zúčastnit jednání řádových komisí, regionálních setkání a jiných akcí, kde se diskutuje o poslání vizitace. Musel jsem odmítnout mnohá pozvání promluvit na zasedání generálních kapitul jiných řeholních řádů a kongregací i setkání vyšších řeholních představených. Mám málo času rozvíjet styky s Vatikánem. Dokonce i listy řádu musím psát ve velké rychlosti. Jistý Angličan se kdysi omlouval svému příteli za to, že mu píše dlouhé dopisy, protože nemá čas psát krátké. I já se za to omlouvám!
- c) Protože já a ostatní členové generální rady jsme často na cestách, někdy se nevidíme celé měsíce. Pak je ale těžké pracovat v týmu.

Chtěl bych předložit následující návrhy a postřehy týkající se vizitací:

- a) Bylo by dobré, kdyby provinční kapituly naplánovaly program tak, aby vizitace mohla lépe reagovat na nejdůležitější potřeby bratří. Při každé vizitaci je dobré se zeptat, co by bratři chtěli v budoucnu realizovat. Mnoho času se ale vždy stráví protokolárními záležitostmi, setkáním s hodnostáři, slavnostmi apod. Někde to může být důležité, ale zabírá to mnoho času.
- b) Bylo by užitečné plánovat vizitace sousedících celků s perspektivou podpory jejich vzájemné spolupráce, rozvoje společných projektů atd. Poslední dobou o to usilujeme. Navštívil jsem dohromady provincie Holandsko, Flandry a generální vikariát v jižní Belgii. Vizitace byla zakončena setkáním se zástupci jejich provinčních rad. Všech šest italských provincií neformálně navštěvovali členové generální rady během procesu sjednocování.
- c) Na těchto vizitacích celých skupin provincií by se měli podílet i jiní bratři, včetně členů generální rady. Na rok 1999 plánujeme tříměsíční vizitaci Pyrenejského poloostrova. Součástí programu bude i vizitace studijních a formačních středisek, kterou provede socius pro intelektuální život. Potom se setkáme s radami pěti správních celků, které na tomto území existují, abychom společně diskutovali o poslání a životě řádu na Pyrenejském poloostrově. Podobně by mohla vizitace probíhat i v Itálii.
- d) Při vizitacích početných provincií by bylo možné, aby mě doprovázeli dva sociové, takže já bych se mohl krátce setkat se všemi bratry, ale každý by měl ještě příležitost k delšímu rozhovoru s některým z vizitátorů.
- e) Někdy je vizitace pouze začátkem celého procesu. Na sklonku vizitace může být někdy zřejmé, že celek, který jsem vizitoval, potřebuje doprovázet a být povzbuzován v několika dalších letech (jde např. o zahájení nových projektů, rozšíření řádu do nových míst působení, paralyzované řízení řádu, ztrátu morálky, vnitřní konflikty, krach spolupráce s jinými částmi řádu atd.). Často v tom udělá mnoho socius, který mě na vizitaci doprovází a podporuje vizitovaný celek v uskutečňování závěrů vizitace.
- f) Jak často se mají vizitace konat? Protože předchozí generální kapitule v Calerueze se zdálo nedostatečné vizitovat každý celek řádu jedenkrát za devět let, byl na návrh fr. Damiána upraven do současné podoby článek LCO 398 II. Jediná vizitace každé složky řádu během magistrova funkčního období je asi opravdu nedostatečná, zejména když plán vizitací může být připraven i tak, že se může stát, že některá provincie nebude vizitována celých 17 let. Ale chci tu zdůraznit i to, že splnění stávajícího požadavku na vizitace je velice náročné.

V případech, kdy je potřeba provést vizitaci dříve, než mi to čas dovolí, jmenuji vizitátory. Ale i tak je velmi těžké vizitovat celý řád za čtyři a půl roku. Na generální radě jsme diskutovali o možnosti požádat socia pro příslušný region, aby během svého šestiletého mandátu spolu s některým jiným vizitátorem navštívil všechny celky na svém území. V mnoha regionech to lze uskutečnit, jinde je to ale velice těžké – např. v Latinské Americe nebo severozápadní Evropě. Chceme-li zachovat stávající předpisy, bude nutné zapojit do vizitací i jiné bratry.

8.3 Generální rada a kurie

Magistr řádu by nemohl svou funkci vykonávat bez spolupráce se silnou a aktivní generální radou. Jsem hluboce vděčný všem provinciím, které daly své členy pro práci rady, a všem bratřím, s nimiž tu žiji a pracuji. Bez jejich přátelství, rady a usilovné práce bych byl ztracen.

Během posledních několika let si rada vypracovala dobrý způsob, jak společně pracovat a vzájemně

se více podporovat. Přidali jsme třetí krátké plenární zasedání generální rady k dosavadním dvěma delším zasedáním v květnu a listopadu. Dvakrát do roka spolu na čtyři dny vyjíždíme ven, abychom zreflektovali společně to, co jsme udělali a co jsme viděli. Každý týden se členové rady přítomní v Římě scházejí na společnou modlitbu nešpor, k společné úvaze nad evangeliem a společnému jídlu.

Práce v generální radě klade na její členy mnohem větší nároky, než jsem si před svým příchodem do Říma představoval. Členové rady se musí účastnit diskusí o všech závažnějších záležitostech řádu. Náročnost práce jednotlivých členů rady se odlišuje v závislosti na tom, jakou roli dotyční členové rady hrají v regionu, za který odpovídají. Musí se věnovat nekonečné korespondenci, navštěvují svá území, podílejí se na plánování, průběhu i realizaci závěrů kanonických vizitací v regionu. Podílejí se na práci v komisích, pracují s dominikánskou rodinou, přispívají k společnému životu u svaté Sabiny – pomáhají při přijímání hostů, vozí lidi na letiště, k tomu se občas účastní zasedání vatikánských kongregací, pomáhají magistrovi řádu, aby se udržel při smyslech! Vidím, jak vyčerpání jsou mnozí členové rady po šesti letech odevzdané služby. Často se ptám, zda se jim dostává potřebné podpory.

Chtěl bych zdůraznit, jak důležité je, že řád poskytuje pro službu v radě ty nejlepší bratry. Mandát člena generální rady je šestiletý. Na generální kapitule v Mexiku jsem jmenoval následující socie – pro apoštolský život, pro USA (ten souhlasil s mou žádostí, aby vykonával svou službu až do skončení mého mandátu), pro severovýchodní Evropu a Kanadu, pro střední a východní Evropu, pro Pyrenejský poloostrov a pro Asii. Socius pro Afriku byl jmenován o trochu později. Projednejte, prosím, ve svých územích, koho byste navrhovali za jejich nástupce.

Doufám, že na této generální kapitule bude ústředním námětem poslání řádu. To by mohl být ten správný moment pro posouzení role socia pro apoštolský život. Jak by mohl co nejlépe sloužit rozvoji poslání řádu? V současné době je tento socius také generálním promotorem pro spravedlnost a mír. Protože to je velice důležitá a často zanedbávaná priorita řádu, bude třeba jednat o tom, zda by se tato dvě officia neměla oddělit a zda by u svaté Sabiny nemělo vzniknout speciální officium pro spravedlnost a mír. Mělo by do pravomocí socia pro apoštolát patřit i získávání finančních prostředků, pokud kapitula schválí příslušné návrhy?

Vezmeme-li v úvahu rostoucí význam dominikánské rodiny a skutečnost, že generální promotor je v kontaktu s celým řádem, je otázkou, neměl-li by se také on stát členem generální rady.

Chtěl bych též poděkovat všem členům kurie u svaté Sabiny. Je velice obohacující a zároveň i těžké žít v komunitě složené z příslušníků dvaceti různých národností, kteří mají rozdílné názory na společný život a liturgii. Skutečnost, že polovina členů komunity je většinou na cestách a druhá polovina je téměř stále zde, může být zdrojem napětí. Je velice náročné vypořádat se s nekonečným zástupem nových a nových návštěvníků, o které je třeba se postarat, ač jsme si vědomi toho, že jde o podstatnou součást poslání zdejší komunity. Navzdory tomu všemu musím ale říci, že jsem zde byl za těch šest let velmi šťastný a že se pokaždé, když odjíždím na vizitace, těším zpátky domů. Děkuji provinciím, které pro službu v kurii poskytují své bratry, nemohu ale zatajit, že někdy je velmi těžké přesvědčit provinciály, aby bratry pro službu celému řádu poskytli.

9. INSTITUCE POD MOU PŘÍMOU JURISDIKCI

Zpráva socia pro intelektuální život poskytne podrobnější údaje o akademických institucích, které spadají pod mou přímou pravomoc. Já se v této zprávě omezím jen na stručné poznámky.

Komunita při univerzitě Svatého Tomáše v Manile přešla pod pravomoc filipínské provincie.

9.1 Angelicum

Na naší univerzitě studuje více než 1.200 studentů z celého světa. Je to jistě důležitá součást našeho poslání. Jsem hluboce vděčný bratřím, kteří se tak oddaně věnují této službě, často v nedostatečných podmínkách a bez náležitého uznání v řádu. Studenti většinou vysoce oceňují kvalitu vyučování, lásku ke studiu a přátelskou atmosféru, která tu panuje. Univerzitě se bohužel nedostává ani v řádu, ani v církvi patřičného uznání. Directorium sepsalo pro generální kapitulu poselství, ve kterém žádá, aby řád univerzitě vyjadřoval větší podporu.

Vzhledem k tomu, jak mimořádnou příležitostí je univerzita pro výkon poslání celého řádu a jak přispívá k poslání celé církve, zaslouží si od řádu veškerou možnou podporu, aby se mohla stát akademickým centrem té nejvyšší úrovně. Během posledních tří let tu došlo k velkému pokroku, zejména na fakultě sociálních věd.

V souladu s pověřením generální kapituly v Calerueze (č. 117) jsem zřídil komisi pro obnovu a rozvoj Angelica, které předsedal fr. Liam Walsh z Fribourgu a Irské provincie. Jejími členy byli dva profesori Angelica, dva nezávislí odborníci a dva členové generální rady. Dvěma z těchto členů komise byly dominikánské sestry. Po osmi setkáních vypracovala komise návrh, který postoupila Directoriu. Děkuji komisi za její těžkou práci a odvážné návrhy. Directorium je projednalo a upravilo a předkládá je generální kapitule. Vítám tyto návrhy. Zdůrazňuje se v nich, že univerzita musí přijmout veškeré důsledky z toho, že je právě univerzitou, a nikoli jen řádovým generálním studiem. Zdůrazňuje se též mimořádná nutnost plánování obnovy jednotlivých fakult. Navrhuje se, aby se do poslání řádu zapojila celá dominikánská rodina. Ve zprávě se také předkládají radikální návrhy na změnu vztahů mezi univerzitou a konventem bratří, kteří tam žijí. Objasňuje se také úloha Directoria, mělo by univerzitě zejména pomoci převzít zodpovědnost za svůj vlastní život a budoucnost a čelit novým nárokům s odvahou. Prosím kapitulou, aby těmto návrhům věnovala náležitou pozornost.

Připojil bych k tomu dva své postřehy:

- a) Přestaňme uvažovat o Angelicu jako o problému a začněme reálně uvažovat o tom, jak by mohlo přispět k poslání řádu. Už samo vyučování tolika studentů ze všech koutů světa je částí poslání řádu. Ale v jakých dalších směrech můžeme univerzitu do svého poslání začlenit a využít zdrojů, které tam jsou, pro dobro celého řádu? Tak např. mnoho fakult a studijních center z celého světa má formální styky s univerzitou. Jak by se tyto styky daly přeměnit na dynamičtější, vzájemně prospěšný vztah? Měly by se na univerzitě zřídít některé speciální instituty a profesorské katedry ve prospěch celého řádu? Jak by se mohlo rozvinout zapojení celé dominikánské rodiny do života univerzity?
- a) Univerzita má stále velké finanční potíže. Chci upozornit, že téměř žádná akademická instituce se neobejde bez patřičné podpory. Podpora, kterou Angelicu poskytuje řád, je poměrně malá. Univerzita se uskrovnuje, jak jen to jde. Bratři v tanní komunitě žijí v chudobě. Je naléhavě nutné vytvořit na podporu univerzity dostatečný kapitálový fond. Díky intenzivnímu shánění finančních prostředků a štedrým dobročinným příspěvkům jsme za poslední tři roky mohli fond pro Angelicum zdvojnásobit. Jestliže se podaří ještě jednou jej zdvojnásobit, bude finanční podpora potřebná pro fungování univerzity dostatečná.

9.2 Fribourg

Lituji, že jsem ve Fribourgu nemohl být tak často, jak bych si býval přál. Ale přítomnost socia pro intelektuální život znamená, že i já jsem v kontaktu se vším, co se tam děje.

Jsem rád, že se nám podařilo získat od Svatého stolce souhlas s novými stanovami fakulty. Teď je

důležitým úkolem fakulty odolat nátlaku státu, aby byl snížen počet profesorů. Teologie ani filozofie nejsou nepochybně pokládány za prospěšné pro tržní ekonomiku. Tato fakulta má velký význam při formování bratří z celého světa v dominikánské teologické tradici. Děkuji bratřím z Albertina za to, s jakou štědrostí přijímají studenty z celého světa. Jako velký kancléř fakulty jim vyjadřuji plnou podporu v jejich boji proti příliš drastickému omezení počtu kateder.

Mé velké díky si zaslouží zvláště fr. Jean Louis Brugués OP za to, že přijal jmenování na fakultu. Byla to jistě velká ztráta pro jeho provincii.

9.3 École Biblique

Znovu vyjadřuji svou velkou lítost nad tím, že pro nabitý program vizitací jsem nemohl uskutečnit svůj úmysl navštívit od poslední generální kapituly znovu École Biblique. Za pár dnů tam začnou vizitaci socius pro intelektuální život a fr. Daniel Cadrin OP.

Děkuji bratřím z tamní komunity za oddanost biblické škole. Na její akademickou úroveň můžeme být hrdí. Pracují v napjaté politické situaci, která jistě nepřispívá ke klidné vědecké práci. École nezbytně potřebuje novou knihovnu, prosím o štědrost celého řádu. Prosím, poskytněte veškerou možnou podporu shánění finančních prostředků.

Musíme École poskytnout nejen profesory, ale i dominikánské studenty. Pro výkon poslání řádu nutně potřebujeme více odborníků v biblistice.

9.4 Leoninská komise

Poté, co byli do této komise asignováni čtyři bratři mladší 40 let, můžeme s větší důvěrou doufat, že budeme schopni pokračovat v této službě řádu a celé církvi a že moudrost a odborná erudice starých členů komise bude předána jejich nástupcům.

Děkuji fr. Johnu Farrenovi OP za jeho letité plodné působení v čele komise, podařilo se mu vnitřně znovu obnovit práci komise. Děkuji fr. Leonardu Boylemu OP za to, že souhlasil s tím, aby se stal nástupcem fr. Farrena.

9.5 Historický institut

Rád bych poděkoval fr. Simonu Tugwellovi OP za jeho těžkou práci ve funkci předsedy historického institutu. S lítostí jsem přijal jeho rezignaci, k níž ho vedly zdravotní problémy. Pod jeho vedením došlo k oživení práce institutu a tím byl dán impuls k rozvoji řádových historických studií. Zejména blahopřeji fr. Simonovi k obnovenému vydání *Monumenta Ordinis Fratrum Praedicatorum Historica*. Jeho nástupcem se stal fr. Arturo Bernal Palacios OP, jemuž děkuji za to, že své jmenování přijal.

9.6 Santa Maria Maggiore

Bratři z komunity u Santa Maria Maggiore se věnují ušlechtilému a k dominikánské tradici příslušejícímu apoštolátu milosrdenství. To je velice náročné a vyžaduje to od nich široce otevřené srdce. Děkuji jim za tuto službu církvi. Na tak náročnou práci je jich jen pár. Velký počet poutníků v jubilejním roce 2000 nároky na jejich službu ještě zvýší.

Kapitula v Mexiku mě pověřila, abych obnovil komunitu do Velikonoc roku 1993, pokud by se to nezdařilo, měl jsem iniciovat kroky, jimiž bychom se vzdali zodpovědnosti za Penitenciář. Obnova komunity ale nemůže spočívat jen v asignaci nových bratří, ale zároveň je třeba obnovit jejich

dominikánský život v souladu se stanovami. Je velmi těžké přesvědčit provinciály, aby poskytli bratry pro nějakou komunitu, není-li tam zajištěn dobrý dominikánský život. Určitého pokroku jsme dosáhli. Děkuji za to bratřím, zejména převorovi fr. Raphaelovi de Brabanderemu OP. Obtíže byly částečně způsobeny i nechtí Apoštolské penitenciaty přijmout vyjasněné a jednoznačné potvrzení dominikánské identity komunity. Fr. Malachy O'Dwyer OP, bývalý generální prokurátor, předložil Apoštolské penitenciatuře předběžný návrh stanov. Dosud jsem ale nezaznamenal žádnou reakci na tento návrh.

ZÁVĚR

Děkuji všem za laskavost a podporu, kterou jste mi během těch šesti let projevovali. Modlím se, aby nám svatý Dominik během nadcházející generální kapituly žehnal a dal nám podíl na své odvaze a nápaditosti. Kéž je naše diskuse o úkolech, které před námi stojí, vedena v důvěře, svobodě a bratrské otevřenosti. Kéž budeme mít odvahu přijmout rozhodnutí, která poslouží životu a poslání řádu.

Váš bratr ve svatém Dominiku

fr. Timothy Radcliffe OP
magistr řádu

převzato ze zvláštního vydání časopisu IDI, červenec–srpen 1998, č. 364